

ÖZEL AĞAÇ TÜRLERİMİZ

Frangula alnus
Barut Ağacı
2-6 m
Karadeniz kıyılarındaki dağlık kesimleri

Yavaş büyüyen, ışık seven ve kışın yaprağını döken bir ağacdır. İlkbahar sonunda gelişen çiçekleri böceklerle tozlaşır, yaz sonunda olgunlaşan meyveleri kuşlar ve küçük kemirgenlerle taşınır. Keçi Söğüdü gibi öncü bir türdür. Barut Ağacı adını, eskiden barut ve kömür yapımında kullanılan odunundan alır.

Meyvesi özellikle kuşlar ve küçük kemirgenler için besin kaynağıdır.

Cornus mas
Sarı Çiçekli Kızılcık
5-6 m
Trakya, Marmara, Karadeniz ve Akdeniz Bölgesi ormanları

Işık alan açık alanları sever ama koyu gölgeye de dayanabilir. Sonbaharda yapraklarının kıvrıklığı ve kış sonunda açan sarı çiçekleriyle ormana farklı mevsimlerde farklı renkler katar. Sonbaharda olgunlaşan meyvesinden reçel, pestil, şerbet ve tarhana yapılır. Sert ve dayanıklı bir odunu vardır.

Meyvesi kuşlar ve memeliler için özellikle sonbaharda önemli besin kaynağı oluşturur. Anıları çeker.

Corylus avellana
Findık
6-7 m
Karadeniz Bölgesi

Alt orman katmanında yer alması ve çok gövdeli olarak büyübilmesinden ötürü ormanın yapısal çeşitliliğinin önemli bir elementidir. Ormanda ilk çiçeklenen ağaç türlerinden olduğundan ormana ilkbaharın geldiğinin habercisidir. Mart-Nisan aylarında oluşan erkek ve dişi çiçekleri rüzgarla tozlaşır. Lezzetli meyveleri nedeniyle uzun yıllar önce kültüre alınan fındığın kabukları da özel sobalarda yakılarak ısınmada kullanılır. Ekonomik olarak önemli bir türdür.

Meyvesi başta sınıp, ayı ve kuşlar; yaprakları tiftiller, karacalar ve geeyikler için besin kaynağıdır.

Sorbus aucuparia
Dişbudak Yapraklı Kuşvezi
4-10 m
Doğu Karadeniz Bölgesi

Soğuğa oldukça dayanıklıdır ve yüksek rakımları sever. Mayıs-Haziran aylarında çiçeklenir. Orman altında, kırmızı salmın meyveleri ile göze çarpar. Birçok toprak tipinde yetişebildiği gibi sarıncam gibi bazı ağaçların üzerinde epifitlik olarak bile bir ölçüde büyüebilir. Oluşturduğu çalılık formasyon ve meyveleri ile yaban hayatını çeker. Meyveleri reçel ve likör yapımında kullanılır.

Meyveleri kuşlar için önemli besin kaynağıdır ve tohumlarının çimlenmesinde kuşlar önemli rol oynar. Anıları çeker.

Laurus nobilis
Defne
4-10 m
Akdeniz iklimi görülen yerler

Makinin en boylu elemanlarından biri olan defne, güneşli ve yarı gölge yerleri sever. Hatay'dan başlayarak Kuzeydoğu Karadeniz'e kadar bütün kıyılarda bulunmakta birlikte, 600-800 m rakımlara kadar çıkarak küme ve gruplar halinde yayılış gösterir. Her dem yeşil ve kuraklığa dayanıklıdır. Ekonomik açıdan da önemli bir türdür.

Yaprak ve meyvesindeki yağ, ilac ve sabun yapımında ve baharat olarak kullanılırken yaprakları yemeklerde kullanılır.

Buxus sempervirens
Şimşir
5-10 m
Karadeniz, Ege ve Doğu Akdeniz Bölgeleri

Yavaş büyüyen, her dem yeşil, orman altında da açıkta da yetişebilen bir türdür. Nisan ve Mayıs'ta çiçeklenir ve tozlaşması özellikle anılar tarafından sağlanır. Doğu Karadeniz'de orman oluşturduğu alanlar bulunur. Herkeşçe bilinen sert odununu yanı sıra yapraklarından da ilaç yapılır.

Şimşirin çiçekleri arı gibi böceklerle besin, sık dalları özellikle otücü kuşlara saklanma ortamı yaratırken, yaprakları yıl boyunca yaban hayatına besin sağlar.

Elaeagnus angustifolia
Kuş İğdesi
5-10 m
Tüm Anadolu

Işık alan açık alanlar, az kapalı ormanları tercih eder. Güneşli yaprakları oldukça ayırt edicidir. Yaz başında çiçeklenir ve sonbaharda meyvesini verir. Azot tutabilen kökleri sayesinde fakir topraklarda büyüebilir ve toprağı zenginleştirerek diğer ağaç türlerinin yetişmesine ortam sağlar. Ayrıca orman-çayır geçişlerinde ara boya bir odunu örtü yaratarak yaban hayatına habitat oluşturur. Rüzgar devrikleri ve erozyon kontrolünde, sahillerde kumul durdurucu olarak yararlanır.

Özellikle meyveleri kuşlar ve memeliler için besin, ağacın kendisi ise yuva ve örtü sağlar.

Pyrus elaeagnifolia
Ahlat
8-10 m
Tüm Anadolu

Deri gibi kalın ve tüylü yaprakları, dikenli dalları olan sağlam görünümlü bir ağaçtır. Çoğunlukla bozkırlarda olmasına rağmen ormanlarda da görülür, kuraklığa dayanıklı bir ağacdır. İlkbaharda çiçeklenir. Aşlanarak kültür armudu elde edilebilir.

Meyvesi birçok yaban hayvanı için önemli bir besin kaynağıdır.

Carpinus orientalis
Doğu Gürgeni
5-15 m
Tüm Anadolu

Başta kıyı Karadeniz olmak üzere Türkiye'nin kuzey, güney ve batısındaki ormanları Sıcak, kuru ve açık yerlerde bulunur. Yaygın çalılık formasyonları oluşturmaya rağmen pek fark edilmeden türlerdendir. Küçük yaprakları ve loblara bölünmüş meyve örtüsü ile Huş Yapraklı Gürgenden ayırt edilebilir. Sonbaharda sarımsı kırmızı yaprakları, kışın ise kıvrımlı dallarının görüntüsü ile göze çarpar. Bazen bahçelerde çit bitkisi olarak da kullanılır.

Çürükçüller için yüksek besleyiciliğe sahip yaprakları vardır.

Salix caprea
Keçi Söğüdü
10-15 m
Tüm Anadolu

Hızlı büyür, ışığı sever ve özellikle taban suyu fazla olan yerlerde yetişir. Diğer söğütlerden farklı olarak yaprak alttan tüylüdür. Mart ve Nisan aylarında açan çiçeklerinden ve kabuğundan bitkisel ilaçlar elde edilir. Zarar görmüş ormanların yenilenmesinde önemli rol oynayan öncü bir türdür.

Yaprakları çeşitli kelebek türleri ve çoğu otçul memeli için besin kaynağıdır.

Acer monspessulanum
Fransız Akçağaç
8-15 m
En yaygın Akdeniz Bölgesi'nde

Güneşi sever, kuraklığa dayanıklıdır. Akdeniz Bölgesi'ndeki ormanlarda görülebilen az sayıda geniş yapraklı türlerden biridir. Özellikle Orta Akdeniz'de Sedir ve Kayacak ile karışık ormanlar yapar. Küçük, üç loblu ve düzgen kenarlı parlak yaprakları ile benzer akçağaç türlerinden ayırt edilebilir. İlkbaharda çiçeklenir. Akdeniz Bölgesi'nde bu ağaca şimşir de denir. Sonbaharda pembe-sarı renklerle bürünen yapraklarıyla ormana renk katar.

Yaprakları özellikle kışın geeyiklerin besinleri arasındadır.

Fraxinus ornus
Çiçekli Dişbudak
8-15 m
Türkiye'nin kuzey, güney ve batısındaki ormanları ve orman geçiş zonları

Geniş yapraklı ve karışık ormanlarda, özellikle güney bakılı yamaçlarda meşe, gürgen, kayacak, lizez ile birlikte bulunduğu gibi nadiren kayın ve göknar ormanı altında da yetişir. İlkbahar sonunda açan ince beyaz taç yapraklı salmın şeklinde göze çarpan çiçekleriyle diğer dişbudak türlerinden ayırt edilebilir. Gövde kabuğu sıvımsıdan ilaç yapımında kullanılan Manna adlı şekerti bir madde elde edilir.

Erozyonlu ve zarar görmüş toprakların ekolojik restorasyonunda yararlanır.

Ostrya carpinifolia
Kayacak
10-15 m
Kuzey ve Güney Anadolu'nun geniş yapraklı ormanlarında

Küçük gruplar halinde yayılış gösterir. Vadi içi düzlüklerde, tepelik arazilerde güney ve doğu bakılı yamaçlarda bulunur. Işık ve yarı gölge alanları tercih eder. Çiçeklenme ilkbaharda yapraklanma ile birlikte olur. Ostrya ismi, odunu çok dayanıklı ağaç anlamına gelen Yunanca "Ostron" (kemik gibi) kelimesinden gelmektedir.

Yapraklarının besleyici değeri yüksek olduğundan geeyiklere besin sağlar.

Betula pendula
Salkım Huş
10-15 m
Doğu Karadeniz

Huşa özgülü açık renkli kabuğunun yanı sıra belirgin olarak aşağı sarkık dalları ayırt edicidir. Titrek kavak ve keçi söğüdü gibi öncü bir türdür (örneğin yangın sonrası ilk gelen türlerden). Kabuk ve yapraklarında önemli miktarda tıbbi aromatik kimyasallar barındırır.

Özellikle otçul böcek çeşitliliğini destekler. Besin zenginliği yaprakları yaban hayatına yenilebilirliği gibi, toprağı da besler.

Taxus baccata
Porsuk
10-20 m
Karadeniz Bölgesi

Her dem yeşil, sık dallı ve iğne yapraklı bir ağaçtır. Yavaş büyür, ancak çok yaşlı (1000 yaşında) bireylerine de rastlanır. Gölgede yetişebilir. Kayın, göknar ve ladin ormanlarında tek tek bitişler ya da küçük gruplar halinde bulunur. Meyvelerinin etli kısmı haricindeki tohumları, yaprakları ve sürgünleri oldukça zehirlidir.

Meyveleri kuşlar için besin kaynağıdır.

Acer cappadocicum
Doğu Karadeniz Akçağaç
15-20 m
Doğu Karadeniz Bölgesi

Ormanlarımızda bulunan diğer birçok akçağaç türü gibi hiçbir zaman meşcere oluşturmazlar. Meşçerelerde birkaç birey olarak yer aldıklarından meşçere rumuzlarında da çok nadiren geçmektedirler. Oysa akçağaç türleri en az meşçereler kadar önemli tür zenginliğine sahip bir gruptur. İlkbahar sonunda çiçeklenir. Yaprak sapı kırılganlığına sahiptir. Yaprak sapı kırılganlığına sahiptir. Yaprak sapı kırılganlığına sahiptir.

Bozuk orman alanlarının restorasyonunda kullanılır.

Prunus avium
Yabani Kiraz
15-20 m
Karadeniz Bölgesi

Çiçekleri, yeni yaprakları ile birlikte ilkbaharın başında açar. Özellikle Ekim ayında kızıl dönen yaprakları ve etkililiği gövde rengi ile ormanların süslerinden biridir. Binlerce yıldır insanlar tarafından kullanılmıştır ve bugünkü kültür kirazının atasıdır. Odunu özellikle müzik aleti yapımında kullanılır.

Meyveleri yaban hayatı ve özellikle kuşlar için en önemli besin kaynaklarındanidir. Geeyikler ve tavşanlar dal ve yapraklarını dişlerler.

Celtis australis
Çitlembik
15-20 m
Kuzey, Batı ve Güney Anadolu

Tek tek ya da küçük gruplar halinde bulunur. Güneşi sever, kuraklığa dayanıklıdır. Hava kirliliğine dayanıklı ve uzun ömürlü olduğu için park ve bahçecilikte yoğun olarak kullanılmıştır. Mart-Nisan'da çiçeklenir. Meyveleri tatlı olduğu için antik Yunan'dan beri kullanılan ve iyi bilinen bir türdür.

Meyvesi ve proteince zengin yaprakları yaban hayatı için besin oluşturur. Bazı kelebek türlerinin varlığı bu ağaca bağlıdır.

Ulmus glabra
Dağ Karaağacı
15-25 m
Tüm Anadolu

Kimi zaman ormanların içinde, kimi zaman dere boylarında, kimi zaman da bozkırın kıyısında rastlayacağımız türlerden biridir. Az eğimli alanları tercih eder. Kurak alanlarda da yaşayabildiği için bütün Anadolu'ya yayılmıştır. İlkbahar başlarında çiçeklenir. Suya dayanıklı bir odunu vardır.

Bazı kelebek türleri için önemli bir besin bitkisidir.

Populus tremula
Titrek Kavak
20-25 m
Güneydoğu ve Orta Anadolu

Geniş alanlar kaplamasına rağmen orman amenajman planlarında ve meşçere haritalarında nadiren yer bulan öncü bir türdür. Anadolu'nun yüksek kesimlerinde terk edilen veya artık kullanılmayan alanları kaplamaktadır. Yağı kavak meşçereleri zengin liken florası barındırır.

Yaprak, kabuğu, tomurcukları, çiçekleri ve tohumları yaban hayatı türlerine besin sağlar.